

אש קודש

למה נפלו פניך? צא למלחמת המצווה!

מאמר מיוחד בעקבות האסון הנורא שפקד את אחינו בית ישראל והיחס הראוי בראי פרשתנו

נביט לדוגמא באבל הכי גדול שלנו - חורבן ביהמ"ק.

כל השנה אנו סביב זה, ובפרט בימי בין המצרים, ובפרט בפרט בתשעה באב.

ושם, ביום הכי קשה לנו, אנו רואים מהו אבל יהודי, לא עצבות ודיכאון אלא כאב אמיתי שבתוכו תקווה וציפייה לישועה הגדולה. רואים את זה בהלכות היום שאף נקרא מועד ולא אומרים בו תחנון!

החתם סופר זי"ע אומר שבהכרח אנו צריכים לעבוד את ה' בשמחה גם בתשעה באב, והיא יכולה לבוא בזכות האמונה שלנו בגאולה העתידה לנו בקרוב.

ידועים דברי רבינו החזו"א זי"ע שמוכרח שגם נבואות הגלות הקשות ביותר נאמרו מתוך שמחה, כי הנבואה שורה אלא מתוך שמחה!

אלו מעט מדוגמאות רבות שאין המקום להאריך בהם, אך הקו השזור בכולם הוא שגם באבל הכי כבד שלנו אנו לא עושים שום דבר בלי תכלית! לא עצובים לשם עצבות ולא בוכים לשם בכיה, אלא הכל עם תכלית ומטרה מתוך כמיהה וציפייה! ואם הדברים נכונים כלפי חורבן בית חיינו, בוודאי כך הם נוכח טבח אחינו ושאר בשרנו!

דוד המלך ע"ה שהניח לנו בספר התהילים כלים להתמודדות עם כל מצב שיעבור כל יהודי עד סוף הדורות, אומר 'נפשי נבהלה מאוד ועתה ה' עד מתי' וזו הנקודה, 'נפשי נבהלה מאוד' הנפש הרגישה שלנו נבהלת מאוד, משהו בנפש שלנו מזועזע עד התהום, הלב שבור לרסיסים, אנו פשוט אנשים כואבים מאוד, אך לא סוג של בהלה המשתקת את האדם, אלא אדרבה זו שגורמת לו לפנות בתחינה כנן המתחטא לאבא שבשמיים 'ועתה ה' עד מתי' אנו לא שואלים שאלות אך אנו כן שואלים עד מתי? ברור לנו שכל מה שאתה שאתה עושה זה אך ורק לטובתנו

כתוב בספורנו יסוד עצום בזו הלשון: "ולמה נפלו פניך. כי כשיש לקלוקל איזו תקנה אין ראוי להצטער על מה שעבר אבל ראוי להשתדל להשיג תיקון לעתיד". התורה מלמדת אותנו יסוד עצום שאין לאדם להיכנס לעצבות על מה שהיה, אלא רק להתבונן במה הוא יכול להשפיע על מה שיהיה!

יותר מזה אומר הרב' ר' בונים מפשיסחא זי"ע ווארט נורא מדוע קרבנו של הבל התקבל ושל קין לא, כי בקין כתוב "ויהי מקץ הימים" ואין ויהי אלא לשון צער, כלומר שהבאת המנחה של קין היה כיראה קץ לימים, שנגזרה כבר גזירת המיתה. אך בהבל נאמר "והבל הביא גם הוא" כלומר גם איפה שהוא נמצא, למרות גזירת המיתה הוא הסתכל רק על הרגע בעודנו חי ושמח שמחה גדולה בעבודת בוראו, ומשום כך "וישעה ה' אל הבל ואל מנחתו!" המסר אלינו צועק עד לב השמיים! גם אם לא הכל מובן, ואולי אף נראה שאנו בקץ הימים לפי אנשים שונים האומרים תחזיות משונות... למרות זאת נחיה את הרגע בו אנו נמצאים! נחזיק באמונתנו ונעבוד את אלוהינו בשמחה ואז ישע ה' אל תפילותינו!

הקב"ה אומר לנו בכבודו ובעצמו 'למה נפלו פניך?'! למה אתה מבוהל ומפוחד עד כדי חוסר מעש, קום והשתדל על העתיד שלך! על החיים שלך!

ווארט נפלא ומוחשי, אבל בטח אתם שואלים כיצד אפשר לעשות את זה בפועל? תכל'ס, נפשנו נבהלה עד מאוד!?

על אבא לא שואלים שאלות!

התשובה הברורה היא שיהודי אמיתי לבו נשבר עד מאוד, כולו כואב את כאב אחינו, אך אף פעם הוא לא נמצא בעצבות שלא מובילה לשום מקום. עצבות לשם עצבות. אם נתחיל בציטוט מקורות לעניין נזדקק לכמה כרכים עבי כרס, אך לצורך העניין

נכנסים לשבת בראשית כאשר ברקע המצב הקשה שפקד אותנו בעיצומה של שבת שמחת תורה, והשבוע בגליון יהודי ננסה להלך בין הנושאים הבודעים על הפרק בראי פרשתנו.

בתחילת השנה השניה, נחרוג ממנהגנו להתמקד בדבר אחד, ונפתח בשלל שאלות.

בפרשה נקרא בבריאית העולם על יום השבת, ואני רוצה להבין אחת ולתמיד מה זה 'יכלו השמים והארץ' שאנו אומרים כל שבת? הרי בפס' אחרי כתוב 'יכל אלוקים ביום השביעי' אז מה כילו השמיים והארץ?!

בהמשך הפרשה במעשה דקין והבל אומר הקב"ה לקין 'למה חרה לך ולמה נפלו פניך', ויש להבין, מה זה למה? כי מנחתו לא התקבלה לרצון?

דוד המלך אומר 'לב נשבר ונדכה אלוקים לא תבזה' מדוע פסוק זה נאמר על דרך השלילה ולא באופן חיובי שזה הרצוי לפני הקב"ה?

ומשם אלינו, כיצד אנו אמורים לנהוג כשנפשנו נבהלה מאוד לנוכח המצב הקשה הפוקד את עמנו? האם צריך להיות בעצבות? ואם לא, איך בדיוק עושים את זה? איך זה קרה? ובמה צריך להתחזק?

פניה אישית אליך מה יתברך!

כפי שהבאנו פעמים רבות, התורה לא באה לספר לנו סיפורים חלילה, אלא ללמדנו אורחות חיים כיצד לנהוג בימינו ובמצבנו אנו, ואכן, במעשה דקין והבל נמצא כיצד עלינו לפעול כעת.

קין והבל מקריבים קרבן והקב"ה מקבל רק את קרבנו של הבל, אך אל קרבנו של קין לא שעה, ואז, חרה אפו של קין ונפלו פניו. אומר הקב"ה לקין 'למה חרה לך ולמה נפלו פניך', והאלה המתבקשת כאמור היא למה לא?

ואין רע יורד משמיים רק שאיננו מבינים כלל חשבונות שמייים, אך על זה שאלתנו 'עד מתי לא נבין כלום?! אנה ממך, תחיש גאולתנו ואז נבין איך הכל לטובתנו! זה עתה יצאנו מהימים הנוראים בהם התחננו 'ותצילנו מכל גזירות אכזריות'. האמרי חיים זי"ע היה מוסיף 'ותצילנו מכל גזירות קשות' והיה מסביר שהכוונה שנציל מקושיות על הקב"ה! השפע חיים זי"ע נשאל רבות כיצד הצליח להחזיק באמונה למרות כל מה שעבר בשואה הארורה שאשתו וילדיו נרצחו לנגד עיניו וכל בני עדתו, והוא הצליח לקום מעפר ולעלות לארה"ק ולהקים בה מעצמה אדירה, והוא השיב שמעולם לא הרהר אחר מידותיו של הקב"ה! גם ברגעים המזוויעים ביותר ידע שהקב"ה ברחמיו המרובים הוא עשה ועושה ויעשה לכל המעשים וכל מאן דעביד לטב עביד! הוא היה אומר שכך ציווה הכתוב "הוא אמר ויהי" שאין ויהי אלא לשון צער, הוא ציווה ויעמוד' אותו הקב"ה שהביא לך את הצער הוא מצווה עליך לעמוד!

למרות הלב נשבר - אלוקים לא תבוה!

הרה"ק ר' נחמן מברסלב זי"ע היה אומר ש'לב נשבר ועצבות אינו עניין אחד כי לב נשבר יקר מאוד בעיני ה', והם הם הדברים! לב נשבר הוא חשוב ונצרך מאין כמותו וכמאמר הרבי מקוצק זי"ע שאין דבר שלם מלב שבור כשן שאין ישר מסולם עקום!

אך עלינו לדעת להציב את הגבול בין לב נשבר ועצבות. ובעניין זה שמעתי ווארט נפלא שסיביר לנו מדוע כתוב בפסוק 'לא תבוה' ולא בלשון חיובית שזה מה שה' חפץ כמו שראינו.

את הדברים אמר מו"ר הג"ר שרבני צוק"ל משמיה דמרן רה"ר' יהודה צדקה זי"ע כי אם האדם שקוע בעיצבון ויאוש, אין ספק שדבר זה ניכר עליו ונראה גם לסובבים אותו ויש בזה חשש של חילול ה' שנראה לאנשים שזה צורת עובדי ה', ועל ידי כך יכולים לזלזל בעבודת ה', באמרו, לא כדאי להיות עובדי ה' אם בשביל זה נהיים למדוכאים ועצבים, כי על ידי כך הם חושבים שעבודת ה' מביאה לאדם כובד ועצבות ומתרחקים ממנה.

ופירש בזה מורינו רה"ר' הגר"י צדקה זי"ע את דברי הפס' בתהילים "לב נשבר ונדכה

אלהים לא תבוה", דהיינו שהגם שפעמים שצריך להיות בלב נשבר בכדי לחזור בתשובה, מכל מקום צריך לדאוג שלא יהיה מזה ביזוי וחילול ה' כי עצם העבודה באמת צריכה להיות בשמחה! כמובן שדבריו הנפלאים מתחדדים כעת לכולנו במצבנו אנו!

ומכאן לכותרת, אין כאן קריאה לצורבים לצאת לשדה הקרב, אלא לצאת למלחמה כאן בתוכנו - המלחמה על השפיות! לפני שיוצאים לקרב הזה חשוב להצטייד בנשק שובר שויון: האמונה!

שאלנו איך זה קרה? ולצערנו זו השאלה שנשאלת שוב ושוב, איפה המודיעין? איפה ה... וכ'ו וכ'ו וכ'ו, וכאן אנו צריכים לעצור ולדעת כיהודים מאמינים שהשאלה הנכונה היא שאלה הפוכה, איך זה לא קרה עד היום???

התשובה הברורה היא כי ה' יתברך ברחמיו המרובים שומר עלינו בדרך נס ממש! עכשיו כשנגזרה הגזירה, כולם רואים איך שום דבר לא עומד בדרכם של שונאי ישראל, רק ה' יתברך! מי שהאמין בכוחי ועוצם ידי ל'ע הוא זה שיכול לשאול איך זה קרה, אך לנו המאמינים בה' יתברך באמונת איתן, אין שום מקום לשאלה זו. וכה אמר מרן הגרא"מ שך זצוק"ל אחרי מלחמת יום כיפור: "הרגילו את העם לבטוח בצה"ל, בעזרתה של ארצות הברית, ובכוחו של הנשק היעיל. כאילו לערבים אין לא כח ולא נשק ולא עוצמה וכי הערבים נרפים הם. באה המלחמה הנוכחית והפריכה את הגישה הזאת מיסודה. הרעיון המתרברב שצה"ל הוא צבא בלתי מנוצח, התנפץ לרסיסים. בבת אחת הועמדה כל המדינה בסכנה נוראה. עלינו לדעת, כי רק התפילות עמדו לנו ורק הקב"ה הציל אותנו. אם היו לנו ניסים גלויים ביום הכיפורים ובימים שלאחריו, הרי זה בזכות הבקשות והתפילות!"

דברים כדורבנות אותם צריך לשמוע שוב ושוב כדי להתחזק באמונתנו האיתנה!

השבוע שמעתי משל נפלא ומוחשי מתינוק שבוכה כשמתפללים בו, הוא בוכה וזועק במר נפשו זה ממש ממש מפריע לו אך האמת שמתפללים בו רק לטובתו! אבל הוא תינוק בכדי להבין את זה...

הנמשל ברור, אנחנו התינוקים בסיפור שלא מבינים כלום, אבל לפחות את זה אנחנו צריכים להבין..

"הצל מאחרי לפרוש מן השבת"

השאלה האחרונה הייתה במה להתחזק, והאמת שלב יודע מרת נפשו במה הוא הוא צריך להתעורר באופן פרטי, אך אין ספק שיש פה משהו בולט באופן כללי. אין צורך להאריך בסיפורים הרבים על היישובים שומרי השבת שניצלו מהטבח, ועל אלו שקיבלו עליהם את שמירת השבת וניצלו בדרך נס, כדי להבין שעניין

השבת הוא מוחשי פה עד מאוד!

מה נפלא הדבר כשאנו בפתחה של שבת בראשית, שם אנו קוראים על השבת כבר בתחילת התורה.

כמובן שענייני השבת רבים המה וגם בהם כל אחד יודע את מקומו, מי בקבלת שבת מוקדמת, ומי בלימוד ההלכות, ומי בשמחת השבת, ועוד ועוד, אך בראי הפרשה נביא רעיון מרכזי שייתן תשובה לשאלה הראשונה, מה זה ויכלו?

מומלץ מאוד ללמוד את דברי האור החיים הק' זי"ע על פסוקים אלו בהם הוא מסביר במתק לשונו את יסוד בריאת העולם בכח השבת וכידוע מדבריו פה ששמירת כל שבת היא המקיימת את העולם לששת ימי המעשה הבאים! ושם הוא מסביר בארוכה שהעולם עומד וקיים בזכות התשוקה שקיימת בכל דבר שנברא בעולם כפי בחינתו, יעו"ש בארוכה, ולפי זה הוא מבאר ש'ויכלו הוא מלשון נכספה וגם כלתה נפשי, והוא מלשון תשוקה גדולה שבאמצעותה העולם קיים כי זולת השבת אין השגה להכיר, לכסוף, ולכלות אל הבורא" וזה דבר שכולנו שוים להתחזק בו, וביותר לפי מה שידוע שכל השבתות בשנה הולכות אחרי שבת בראשית, ובזמן כזה שאנו זקוקים לעורר רחמים מרובים, מתבקש שנתחזק בציפייה ובתשוקה לשבת קודש, שהיא מקור הברכה וממנה יצמח לנו במהרה ישועה גדולה, אכ"ר.

הגליון מוקדש לע"נ הנרצחים הי"ד, לרפואת הפצועים, ולשחרורם המהיר של כל השבויים, בריאים ושלמים, אמן.

גוט שאבע'ס
א פרייליךן שאבע'ס